

Forskrift om krav til kompetanse for personer som skal utøve flygeinformasjonstjeneste, HF-tjeneste og datahandling i ATM-systemer, og krav til tilhørende virksomheter (AFIS-forskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Luftfartstilsynet [dato] med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) [§ 7-4, bestemmelser], jf. delegeringsvedtak 10. desember 1999 nr. 1273.

Innhold

Kapittel 1. Virkeområde og definisjoner

Kapittel 2. Krav til personer som skal utføre flygeinformasjonstjeneste, HF-tjeneste og databehandling i ATM-system

- A. Grunnleggende krav for tjenesteutøvelse
- B. Krav for oppnåelse av autorisasjon og kompetansebevis
- C. Minimumskrav for å opprettholde autorisasjon
- D. Konvertering til norsk autorisasjon

Kapittel 3. Krav til treningsorganisasjoner

- A. Krav til treningsorganisasjoner om godkjenning eller sertifisering
- B. Generelle krav til treningsorganisasjoner
- C. Treningsorganisasjoner for institusjonell trening
- D. Treningsorganisasjoner for enhets- og vedlikeholdstrening
- E. Personell i treningsorganisasjonen

Kapittel 4. Krav til treningsprogram

- A. Generelle krav til treningsprogram
- B. Institusjonell trening for flygeinformasjonstjeneste AFIS/FIS
- C. Treningsprogram for enhetstrening AFIS/FIS
- D. Treningsprogram for annet personell i lufttrafikk-tjenesten med ansvar for ATM-system
- E. Treningsprogram for HF-personell
- F. Treningsprogram for instruktører og sensorer
- G. Vedlikeholdstreningsprogram for operativt personell hos tjenesteytere
- H. Praktisk og Teoretisk prøving for operativt personell

Kapittel 5. Krav til førstegangs autorisasjon (FISO/AFISO)

Kapittel 6. Helsemessig skikkethet

Kapittel 7. Varslingsplikt og bestemmelser om tilbakekall

Kapittel 8. Ikraftsetting, overgangsbestemmelser og endringer i andre forskrifter

Kapittel 1 - Virkeområde og definisjoner

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder for ytere av flygeinformasjonstjeneste, organisasjoner som yter HF-tjeneste for internasjonal lufttrafikk, og treningsorganisasjoner for personell som skal utøve flygeinformasjonstjeneste.

Forskriften gjelder også for personell som skal utøve operativ tjeneste med krav til autorisasjon eller kompetansebevis innen områdene nevnt i første ledd, samt for flymedisinsk senter eller flylege som skal foreta medisinske undersøkelser av disse.

Forskriften gjelder for utøvende virksomhet som foregår i Norge, herunder på Svalbard, samt i områder hvor Norge i henhold til internasjonale konvensjoner og avtaler er forpliktet til å utøve lufttrafikk-tjeneste og så lenge dette er i overensstemmelse med Norges folkerettslige forpliktelser.

Organisasjoner utenfor virkeområdet nevnt i tredje ledd kan søke godkjenning for institusjonell trening og godkjent prosedyre for engelsk språktesting.

For flymedisinsk senter eller flylege gjelder forskriften så langt medisinske undersøkelser retter seg mot personell som skal utøve operativ tjeneste innenfor området nevnt i tredje ledd.

§ 2. Ansvarlig myndighet

Luftfartstilsynet er ansvarlig myndighet og skal føre tilsyn etter denne forskriften.

Luftfartstilsynet har også ansvar for følgende oppgaver etter denne forskriften:

- a) Godkjenning av prosedyrer eller metoder etter §§ 19, 27 og 36.
- b) Oppnevning av kontrollanter etter § 28, og godkjenning av kontrollanter etter § 45.
- c) Godkjenning av organisasjoner og ansvarlig leder etter § 35.
- d) Godkjenning av alle treningsprogrammer nevnt i forskriften, med unntak de som fremgår av §§ 57 og 58.
- e) Utstedelse av autorisasjon etter § 68.

§ 3. Definisjoner og forkortelser

I denne forskrift menes med

1. *AFIS (Aerodrome Flight Information Service)*: lokal flygeinformasjons- og alarmtjeneste som ytes på en ikke-kontrollert landingsplass samt til luftfartøy innenfor enhetens ansvarsområde
2. *AFISO (Aerodrome Flight Information Service Officer)*: person som innehar autorisasjon for å utøve AFIS
3. *ATM-system*: operativt datasystem, med overvåkings- og reiseplandata, som benyttes ved lufttrafikkjenesteenheter som støtte til utøvelse av lufttrafikkjeneste
4. *Autorisasjon*: offentlig godkjenning for å utøve flygeinformasjonstjeneste i lufttrafikkjenesten, og som kan bygges på med enhets- og/eller sektorautorisasjon hos en tjenesteyter
5. *CEFR*: Common European Framework of Reference for Languages
6. *Deloppgavetrener*: en syntetisk treningsanordning utformet for å gi opplæring for spesifikke og utvalgte operative oppgaver uten å kreve at det trenes på oppgavene som normalt er knyttet til et fullt operativt miljø
7. *Elevbevis*: et dokument utstedt av en treningsorganisasjon som bekrefter at kandidaten tilfredsstiller kravene for å kunne utføre praksistrening (OJT) under overvåking av en praksisinstruktør (OJTI)
8. *Enhetsautorisasjon*: tillatelse til å utøve en autorisasjon ved en bestemt enhet, utstedt av tjenesteyter
9. *Enhetstrening (unit training)*: trening som skal gi personell teoretiske kunnskaper og praktiske ferdigheter ved en bestemt lufttrafikkjenesteenhet eller sektor slik at de oppnår autorisasjon
10. *FIS (Flight Information Service)*: en tjeneste levert med det formål å gi råd og informasjon som fremmer sikker og effektiv gjennomføring av flyginger
11. *FISO (Flight Information Service Officer)*: person som innehar autorisasjon for å utøve FIS
12. *Fjernstyrt tårnenhet*: en AFIS-enhet som benytter kameraer og overvåkingsteknologier for å erstatte visuell overvåking av manøvreringsområdet.
13. *Fjernstyrt tårnsenter*: et senter som yter lokal lufttrafikkjeneste for flere fjernstyrte tårnheter med bruk av kamera- og overvåkingsteknologier
14. *Forordning (EU) 2015/340*: forordning (EU) 2015/340 om fastsettelse av tekniske krav og administrative framgangsmåter for sertifikater og attester for flygeledere, som gjennomført i forskrift 17. juni 2016 nr. 710 om utdanning og sertifisering av flygeledere
15. *Førstegangs autorisasjon*: avsluttende prøve etter gjennomført institusjonell trening og enhetstrening, og som fører frem til autorisasjon for å utøve AFIS eller FIS
16. *HF-personell*: person som er godkjent til å utøve HF-tjeneste mot internasjonal lufttrafikk.
17. *HF-radio*: høyfrekvens radio (3 000 til 30 000 KHz) som benyttes i radiotelefoni mellom luftfartøy og bakkestasjon i områder utenfor VHF-dekning
18. *HF-tjeneste*: en kommunikasjonstjeneste mellom luftfartøy og bakkestasjon som utføres av HF-personell med bruk av HF-radio, og som kan inngå som en del av tjenesteyters aktiviteter, eller gjennom kontrakt med en underleverandør.
19. *Institusjonell trening*: grunnleggende trening for å gi en kandidat teoretiske kunnskaper og praktiske ferdigheter slik at han kan påbegynne enhetstrening

20. *Kompetansebevis*: dokumentasjon fra tjenesteyter eller andre organisasjoner som bekrefter at innehaveren er kvalifisert for å utøve HF-tjeneste eller databehandling i ATM-system
21. *Kontrollant*: kontrollfunksjon som skal delta på førstegangs autorisasjon for AFIS/FIS, og sikre at denne ivaretar fastsatte krav for utstedelse av offentlig godkjenning
22. *Lufttrafikkjenester (ATS - Air Traffic Service)*: de forskjellige flygeinformasjonstjenester, alarmtjenester, rådgivningstjenester for lufttrafikk samt flygekontrolltjenester (områdekontrolltjenester, innflygingskontrolltjenester og tårnkontrolltjenester)
23. *Midlertidig uskikkethet (provisional inability)*: en midlertidig tilstand der innehaver av en autorisasjon eller kompetansebevis er forhindret fra å utøve tjeneste, og der legeattesten er gyldig
24. *Multiple operasjoner*: utøvelse av AFIS/FIS for mer enn én enhet/ sektor samtidig
25. *Operativt personell*: innehavere av kompetansebevis eller enhetsautorisasjon som kan utføre tjeneste
26. *Organisasjon*: en registrert virksomhet som utfører HF tjeneste, lufttrafikkjeneste eller språktesting, eller er treningsorganisasjon for AFISO/FISO
27. *Overføringstrening*: trening som er nødvendig når AFISO/FISO flytter fra en enhet til en annen eller internt ved en enhet for å oppnå ny sektorautorisasjon
28. *Praksisinstruktør (OJTI - On the Job Training Instructor)*: person som er ansvarlig under utøvelsen av praksistrening i operativ arbeidssposisjon eller i en syntetisk treningsanordning
29. *Praksistrening (OJT - On the Job Training)*: trening i operativ arbeidssituasjon eller i en syntetisk treningsanordning
30. *Sektorautorisasjon*: tillatelse til å utøve en autorisasjon i en bestemt sektor ved en enhet, utstedt av tjenesteyter
31. *Sensor*: person som er kvalifisert til å vurdere teoretiske kunnskaper og/eller praktiske ferdigheter hos en kandidat
32. *Simulator*: en syntetisk treningsanordning som presenterer de viktige egenskapene til det operative miljøet og gjengir de operative forholdene slik at trening kan gjennomføres i operativ kontekst
33. *STDI (Synthetic Training Device Instructor)*: instruktør i en syntetisk treningsanordning
34. *Syntetisk treningsanordning*: enhver type enhet som simulerer operative forhold, inkludert simulatorer og deloppgavetrener
35. *Tjenesteyter*: organisasjon sertifisert for å yte AFIS/FIS etter forskrift om krav til lufttrafikkjenester og ytere av lufttrafikkstyrings- og flysikringstjenester (ATM/ANS) m.m. av 16. juni 2022 nr. 1029
36. *Treningsorganisasjon*: en organisasjon som gjennomfører institusjonell trening, og/eller enhets- og sektortrening, for personer som skal yte flygeinformasjonstjeneste for en tjenesteyter
37. *Vedlikeholdstrening (continuation training)*: regelmessig vedlikehold av teoretiske kunnskaper og praktiske ferdigheter, samt trening i forbindelse med fravær fra operativ tjeneste

Kapittel 2 - Krav til personer som skal utføre flygeinformasjonstjeneste, HF-tjeneste og databehandling i ATM-system

A. Grunnleggende krav for tjenesteutøvelse

§ 4. Flygeinformasjonstjeneste (AFIS/FIS)

For å utøve flygeinformasjonstjeneste (AFIS/FIS) må en person inneha autorisasjon og enhets- og/eller sektorautorisasjon, ha tilfredsstillende språkferdigheter og medisinsk godkjenning.

Enhets- og/eller sektorautorisasjonen er gyldig så lenge kompetansen vedlikeholdes gjennom fastsatte minimumskrav for vedlikehold av autorisasjon og i henhold til godkjent vedlikeholdstreningsprogram, jf. §§ 60 og 61.

§ 5. HF-tjeneste

For å utøve HF-tjeneste må en person inneha et kompetansebevis som dokumenterer kompetanse for slik tjeneste, ha tilfredsstillende språkferdigheter og medisinsk godkjenning. Kompetansebeviset er gyldig så lenge organisasjonens vedlikeholdstreningsprogram følges.

§ 6. Annet personell i lufttrafikkjentesten med ansvar for ATM-system

For å utøve databehandling i ATM-system med direkte tilknytning til operative system må en person inneha et kompetansebevis som dokumenterer kompetanse for slik tjeneste. Kompetansebeviset er gyldig så lenge innehaveren følger organisasjonens vedlikeholdstreningsprogram.

§ 7. Fravær fra operativ tjeneste

Den som innehar autorisasjon eller kompetansebevis må gjennomføre fraværstrening for å opprettholde autorisasjonen eller gyldig kompetansebevis, dersom minimumskravene for å opprettholde autorisasjonen etter § 20 ikke er tilfredsstillt.

Fraværstreningen etter første ledd skal være tilpasset at innehaveren ikke har praktisert tjeneste i henhold til en autorisasjon eller et kompetansebevis henholdsvis de siste 3, 6 og 12 måneder.

Dersom innehaveren ikke har praktisert tjeneste mer enn de siste 12 måneder er enhets/sektorautorisasjon og kompetansebeviset ikke lenger gyldig, og treningsprogram må gjennomføres og bestås.

Dersom innehaveren ikke har praktisert tjeneste mer enn de siste 48 måneder bortfaller autorisasjonen.

§ 8. Ansvarsforhold under praksistrening

Under praksistrening i operativ posisjon eller sektor er praksisinstruktør ansvarlig for tjenesten som utføres.

§ 9. Dokumentasjon på kompetanse

Den som utøver operativ tjeneste må kunne fremvise gyldig enhets- eller sektorautorisasjon, kompetansebevis og medisinsk godkjenning, så langt det er krav til dette for å kunne utøve tjenesten.

§ 10. Krav om legeattest for AFISO/FISO og HF-personell

For å utøve flygeinformasjonstjeneste (AFIS/FIS) må autorisasjonsinnehaveren oppfylle kravene til legeattest klasse 2, jf. forordning (EU) nr. 1178/2011, Vedlegg IV, kapittel B, avsnitt 2, som gjennomført i forskrift 28. november 2015 nr. 1365 om sertifisering av besetningsmedlemmer, med de unntak og særregler som følger av kapittel 6 i denne forskriften. Det samme gjelder for den som skal utføre flygeinformasjonstjeneste i treningssituasjon, og for HF-personell som skal utøve HF-tjeneste.

B. Krav for oppnåelse av autorisasjon og kompetansebevis

§ 11. Minimumskrav for å påbegynne enhetstrening for flygeinformasjonstjeneste AFIS/FIS

For å påbegynne enhetstrening for flygeinformasjonstjeneste AFIS/FIS, må kandidaten ha

- a) fylt minst 19 år
- b) gjennomført og bestått institusjonell trening, jf. §§ 49 til 51
- c) tilfredsstillende språkferdigheter, jf. §§ 18 og 19
- d) gyldig legeattest, jf. § 10 og kapittel 6
- e) et gyldig elevbevis, jf. § 12, eller en gyldig autorisasjon, jf. § 14

§ 12. Elevbevis for flygeinformasjonstjeneste (AFIS/FIS)

En kandidat som skal påbegynne praksistrening for flygeinformasjonstjeneste (AFIS/FIS), skal inneha elevbevis utstedt av treningsorganisasjonen før praksistrening påbegynnes

§ 13. Frist for å påbegynne praksistrening (OJT) for flygeinformasjonstjeneste (AFIS/FIS)

En kandidat som skal påbegynne praksistrening for flygeinformasjonstjeneste (AFIS/FIS), må påbegynne praksistrening (OJT) senest 12 måneder etter gjennomført og bestått institusjonell trening. Dersom praksistrening (OJT) ikke påbegynnes innen denne fristen, må alle institusjonelle prøver gjennomføres og bestås på ny før praksistrening kan påbegynnes.

§ 14. Autorisasjon for AFISO/FISO

For å få autorisasjon for AFISO/FISO må kandidaten ha gjennomført og bestått institusjonell trening, enhetstrening og førstegangs autorisasjon.

En AFISO må ha gjennomført og bestått enhets- eller sektorautorisasjonsprøve for den enkelte enhet eller sektor hos tjenesteyter som denne skal utøve tjeneste i.

En AFISO som skal utøve tjeneste med multiple operasjoner skal gjennomføre en praktisk prøve for å dokumentere at denne innehar nødvendig kompetanse og kapasitet. Den praktiske prøven skal kunne gjennomføres i både operativ posisjon og egnet simulator og etter nærmere retningslinjer fastsatt av Luftfartstilsynet.

Når AFISO/FISO har bestått autorisasjon og enhets- og/eller sektorautorisasjon, skal tjenesteyter utstede enhets- og/eller sektorautorisasjon.

§ 15. Oppnåelse av kompetansebevis for HF-personell

For å oppnå kompetansebevis for HF-personell må kandidaten fullføre og bestå et treningsprogram for slik tjeneste utarbeidet av organisasjonen som utøver HF-tjeneste.

Organisasjonen utsteder kompetansebevis.

§ 16. Minimumskrav for å kunne påbegynne praksistrening for HF-tjeneste

For å påbegynne praksistrening for å oppnå kompetansebevis for HF-personell, må kandidaten

- a) gjennomføre og bestå teoretisk opplæring
- b) ha tilfredsstillende språkferdigheter
- c) inneha legeattest, jf. § 10 og kapittel 6

§ 17. Oppnåelse av kompetansebevis for databehandling i ATM-system

For å oppnå kompetansebevis for å utøve databehandling i ATM-system med direkte tilknytning til operative system må kandidaten fullføre og bestå et treningsprogram for slik tjeneste utarbeidet av tjenesteyter. Treningsprogrammet skal inneholde teoretisk og praktisk trening.

Tjenesteyter utsteder kompetansebevis.

§ 18. Norsk språkkrav

For å oppnå autorisasjon, eller kompetansebevis for HF-personell, skal vedkommende ha bestått norsk fra videregående skole eller CEFR-språktest med norsk språkferdighet minimum nivå B2.

§ 19. Engelsk språkkrav

For å oppnå autorisasjon, eller kompetansebevis for HF-personell, skal vedkommende ha språkferdighet i engelsk på minimum nivå 4, i samsvar med kravene i forordning (EU) 2015/340, ATCO.B.030(c). Språkferdigheten skal være testet av en organisasjon som utfører testing basert på en metode som er godkjent av Luftfartstilsynet, og som inneholder:

- a) prosess for testing
- b) sensorkvalifikasjoner
- c) klagebehandling

En språktest er gyldig fra samme dato språktesten er gjennomført når den er vurdert bestått, og har følgende gyldighetstid:

- Nivå 4: 3 år fra dato for gjennomført språktest
- Nivå 5: 6 år fra dato for gjennomført språktest
- Nivå 6: 9 år fra dato for gjennomført språktest

C. Minimumskrav for å opprettholde autorisasjon

§ 20. Minimumskrav til operativ tjenesteutøvelse

For at autorisasjonen skal være gyldig må vedkommende oppfylle følgende krav:

- a) ha arbeidet i operativ tjenesteutøvelse minst 120 timer i løpet av de siste 90 dager
- b) ha arbeidet i operativ tjenesteutøvelse med minst 80 timer pr enhets- eller sektorautorisasjon i løpet av de siste 90 dager, dersom vedkommende har to autorisasjoner ved Remote Tower Center

- c) ha arbeidet i operativ tjenesteutøvelse med minst 60 timer pr autorisasjon i løpet av de siste 90 dager, dersom vedkommende har tre eller flere enhets- eller sektorautorisasjoner ved Remote Tower Center

Det er i tillegg et krav at minst halvparten av timene som nevnt i første ledd har bestått av selvstendig operativ tjenesteutøvelse (ikke OJTI).

Tjenesteyter skal benytte et system for tidsregistrering som dokumenterer at minimumskravene for opprettholdelse av autorisasjonen overholdes.

Tjenesteyter kan anvende alternative minimumskrav for opprettholdelse av autorisasjon dersom det kan dokumenteres at den nødvendige kompetansen er ivaretatt. Bruken av alternative krav skal begrunnes i en sikkerhetsanalyse.

D. Konvertering til norsk autorisasjon

§ 21. *Konvertering til norsk autorisasjon for utøvere av AFIS/FIS med kompetanse fra annen stat*

For en person som innehar dokumentasjon på kompetanse til å praktisere AFIS/FIS-tjeneste utstedt i en annen stat, kan en treningsorganisasjon søke Luftfartstilsynet om godkjenning til å gjennomføre enhetstrening hos en tjenesteyter omfattet av denne forskrifts virkeområde, såfremt det kan dokumenteres tilsvarende kompetanse hos vedkommende som det er satt krav om for oppnåelse av autorisasjon.

Søknaden skal utarbeides i henhold til de vilkår Luftfartstilsynet setter og medfølge særskilt treningsprogram for oppnåelse av norsk autorisasjon.

Kapittel 3 - Krav til treningsorganisasjoner

A. Krav til treningsorganisasjoner om godkjenning eller sertifisering

§ 22. *Treningsorganisasjoner for institusjonell trening*

Treningsorganisasjoner for institusjonell trening skal tilfredsstillende gjeldende krav i denne forskrift og være godkjent av Luftfartstilsynet.

§ 23. *Treningsorganisasjoner for enhets- og vedlikeholdstrening*

Tjenesteytere skal tilfredsstillende gjeldende krav i denne forskrift til treningsorganisasjoner for enhets- og vedlikeholdstrening.

§ 24. *Søknad om godkjenning*

Treningsorganisasjoner sender søknad om godkjenninger, endringer og gjennomføring av førstegangs autorisasjoner på fastsatt skjema og etter retningslinjer fastsatt av Luftfartstilsynet.

B. Generelle krav til treningsorganisasjoner

§ 25. *Tilgang til treningsorganisasjonens lokaler og data*

Treningsorganisasjoner skal gi Luftfartstilsynet adgang til egne lokaler og all dokumentasjon som gjelder organisasjonen og driften av denne.

§ 26. *Organisasjon og styringssystem*

En treningsorganisasjon skal ha

- a) ansvarlig leder for treningsorganisasjonen
- b) tilpassede lokaler, tilstrekkelig personell, utstyr og prosesser for sine aktiviteter
- c) treningsprogram og vedlikeholdstreningsprogram som er godkjent av Luftfartstilsynet
- d) et styringssystem tilpasset virksomheten med
 - i. klart definerte roller og ansvarsforhold i hele organisasjonen, herunder ansvar og myndighet til ansvarlig leder i treningsorganisasjonen

- ii. prosesser for å sikre at personellet er opplært og kompetent til å utføre sine oppgaver. Det skal være etablert retningslinjer for rekruttering, opplæring av personell samt vedlikehold og verifikasjon av kompetanse.
- iii. etablert prosedyre for vedlikehold av styringssystemet, for å sikre overholdelse av kravene fastsatt i denne forskriften, og for å opprettholde standarden på opplæringen. Treningsprogrammene skal oppdateres minst en gang hvert tredje år.
- iv. en oversikt over organisasjonens treningsprogram.
- v. formelle grensesnitt mot avtalepartnere og leverandører for å sikre samsvar med kravene i denne forskrift.
- vi. prosedyre for endringshåndtering godkjent av Luftfartstilsynet for endringer som krever godkjenning, og endringer som skal varsles jf. § 30
- vii. en klageordning for kandidater dersom treningen besluttet avbrutt.

§ 27. Sensor

Treningsorganisasjonen skal benytte sensor under følgende prøver:

- a) avsluttende prøver under institusjonell trening
- b) enhets- eller sektorautorisasjonsprøver for AFISO/FISO
- c) andre praktiske prøver for å forlenge en autorisasjon for AFISO/FISO
- d) fornyelse av utløpt OJTI-/STDI- og sensorgodkjenning etter gjennomført oppfriskningskurs

§ 28. Kontrollant ved førstegangs autorisasjon

Treningsorganisasjonen skal benytte oppnevnt kontrollant fra Luftfartstilsynet eller annen kontrollant godkjent av Luftfartstilsynet i forbindelse med førstegangs autorisasjon.

§ 29. Syntetisk treningsanordning for trening og prøving

Syntetiske treningsanordninger som benyttes til treningsformål og ved praktiske prøver skal godkjennes av Luftfartstilsynet etter forordning (EU) 2015/340, ATCO.OR.C.015.

Bruk av slik anordning skal beskrives i treningsorganisasjonens treningsprogram.

§ 30. Endringer i treningsorganisasjonen

Endringer i treningsorganisasjonen skal søkes godkjent eller varsles til Luftfartstilsynet, i henhold til godkjent endringshåndteringsprosedyre.

Følgende endringer skal uansett godkjennes:

- a) navn, foretaksform eller tilknytning til en tjenesteyter
- b) endring av ansvarlig leder
- c) endring i sentrale elementer i styringssystem
- d) endring i, tilbaketrekking av eller etablering av nye treningsprogram
- e) etablering eller avvikling av treningslokasjoner

§ 31. Utstedelse av kursdokumentasjon

Etter at en kandidat har gjennomført et kurs og bestått eksamen, skal treningsorganisasjonen utstede kursdokumentasjon med resultat.

§ 32. Treningsdokumentasjon

Treningsorganisasjonen skal dokumentere all teoretisk trening, praksistrening og trening ved hjelp av syntetiske treningsanordninger, herunder prøver og vurderinger.

Dokumentasjonen skal oppbevares på en sikker måte i minst fem år etter at kandidaten har fått autorisasjon. Dersom treningen avsluttes skal all dokumentasjon oppbevares i minst fem år etter at treningen ble avsluttet.

§ 33. Tilgang til undervisningsmaterie

Under treningen skal treningsorganisasjonen sørge for at kandidaten har tilgang til oppdatert undervisningsmaterie

Undervisningsmaterialet skal være tilpasset formålet med nivået for treningen, og må dekke pensum for autorisasjonen eller godkjenningen.

§ 34. Underleverandører

Når treningsorganisasjonen benytter underleverandør til praksistrening har treningsorganisasjonen ansvar for at den praktiske treningen blir gjennomført i samsvar med gjeldende krav.

C. Treningsorganisasjoner for institusjonell trening

§ 35. Ansvarlig leder for treningsorganisasjoner for institusjonell trening

Ansvarlig leder for treningsorganisasjoner for institusjonell trening skal ha tilstrekkelig kompetanse til å utøve oppgaven på en forsvarlig måte og være godkjent av Luftfartstilsynet.

Ansvarlig leder trenger ikke slik godkjenning dersom treningsorganisasjonen også er en tjenesteyter.

D. Treningsorganisasjoner for enhets- og vedlikeholdstrening

§ 36. Krav til styringssystem for treningsorganisasjoner for enhets- og vedlikeholdstrening (i tillegg til generelle krav)

Treningsorganisasjonen skal i sitt styringssystem beskrive følgende:

- a) prosedyre for håndtering av sikkerhetsrisiko i forbindelse med OJT, evaluering og håndtering av disse, inkludert kompenserende tiltak for å redusere identifiserte farer og risiko, og overvåke effekten av disse
- b) prosedyre som skal benyttes dersom det oppstår hendelser under praksistrening (OJT) for å unngå lignende hendelser i framtiden
- c) prosedyre for oppfølging etter ikke bestått prøve i forbindelse med vedlikeholdstrening
- d) prosedyrer samt sjekklister for å gjennomføre teoretiske og praktiske prøver
- e) prosedyre for gjennomføring av autorisasjonsprøve og praktiske prøver godkjent av Luftfartstilsynet på enheter med multiple operasjoner
- f) prosedyre for midlertidig uskikkethet i samsvar med kravet i forordning (EU) 2015/340, ATCO.A.015

§ 37. Utstyr i operativ posisjon (enhets- og vedlikeholdstrening)

Ved trening i operativ posisjon skal tjenesteyter sørge for at praksisinstruktøren (OJTI) til enhver tid har tilgang til den samme informasjon som kandidaten som gjennomfører treningen.

Tjenesteyter skal sørge for at praksisinstruktøren har nødvendig utstyr, og at arbeidsforholdene er tilrettelagt, for umiddelbar inngripen i kandidatens arbeid.

§ 38. AFIS/FIS enhets- og sektorautorisasjon

Etter gjennomført og bestått autorisasjonsprøve skal tjenesteyter utstede enhetsautorisasjon og eventuelt sektorautorisasjon. Dersom tjenesten skal utøves fra fjernstyrt tårnhet og/eller ved bruk av overvåkingsutstyr skal dette fremgå av utstedt dokumentasjon.

E. Personell i treningsorganisasjonen

§ 39. Teoriinstruktør

Den som skal undervise i teori ved en treningsorganisasjon (teoriinstruktør) må ha gyldig autorisasjon eller ha dokumentert tilstrekkelig kunnskap overfor treningsorganisasjonen i fagemnet det undervises i.

§ 40. Praksisinstruktør (OJTI)

For å bli en OJTI må vedkommende

- a) ha innehatt autorisasjon i minst 18 måneder der de siste seks måneder må være ved den aktuelle treningsenheten, og
- b) inneha et gyldig praksisinstruktørkurs, jf. forordning (EU) 2015/340, ATCO.D.090

§ 41. Instruktør for syntetisk treningsanordning (STDI)

For å bli en STDI må vedkommende

- a) i minst 18 måneder ha utøvd operativ tjeneste relevant for den trening som skal gjennomføres (AFISO eller FISO)
- b) inneha et gyldig praksisinstruktørkurs, jf. forordning (EU) 2015/340, ATCO.D.090
- c) ved enhetstrening eller forberedelser til enhetstrening i en syntetisk treningsanordning, inneha eller tidligere ha hatt relevant autorisasjon og må demonstrere tilstrekkelige kunnskaper om den gjeldende operative praksisen

Godkjenning som OJTI kan konverteres til godkjenning som STDI. Godkjenningen som STDI får samme gyldighetstid som den tidligere OJTI-godkjenningen.

§ 42. Gyldighet for OJTI og STDI godkjenning

Godkjenning for OJTI og STDI gis av treningsorganisasjonen, og har en gyldighet på tre år.

Treningsorganisasjonen kan forlenge godkjenningen dersom instruktøren før godkjenningen utløper gjennomfører og består et oppfriskningskurs om praktiske instruktørferdigheter, jf. forordning (EU) 2015/340, ATCO.D.090.

Treningsorganisasjonen kan fornye en utløpt godkjenning til den som gjennomfører et oppfriskningskurs om praktiske instruktørferdigheter, i samsvar med forordning (EU) 2015/340, ATCO.D.090, og har bestått en praktisk ferdighetsprøve som treningsorganisasjonen gjennomfører.

§ 43. Sensor

En sensor kan evaluere praktiske prøver ved institusjonell trening, enhetstrening og vedlikeholdstrening under forutsetning av at vedkommende

- a) har praktisert minst 2 år som AFISO/FISO
- b) innehar et gyldig sensorkurs, jf. forordning (EU) 2015/340, ATCO.D.095
- c) ved enhets- og sektorautorisasjoner har innehatt enhets- og sektorautorisasjon i minimum de siste 12 måneder ved enheten som evalueringen skal foregå på
- d) ved samtidig ansvar for operativ tjeneste under en evaluering er godkjent OJTI, eller prøven gjennomføres med godkjent OJTI til stede
- e) ved godkjenning av STDI må ha godkjenning som STDI og ha praktisert som STDI eller OJTI i minst tre år
- f) ved godkjenning av OJTI, må ha godkjenning som OJTI og ha praktisert som OJTI i minst tre år
- g) ved godkjenning av sensor, må ha godkjenning som sensor og ha praktisert som sensor i minst tre år

Dersom det skal benyttes ekstern sensor under første ledd punkt c), skal denne inneha gyldig autorisasjon for tilsvarende tjeneste, og ha innehatt dette de siste 12 måneder, samt dokumentert kompetanse overfor treningsorganisasjonen om gjeldende operative praksis, herunder arbeidsmetodikk og prosedyrer.

§ 44. Gyldighet for sensorgodkjenning

Godkjenningen som sensor har en gyldighet på tre år.

Treningsorganisasjonen kan forlenge godkjenningen dersom sensoren før godkjenningen utløper gjennomfører og består et oppfriskningskurs for sensorer, i samsvar med krav i forordning (EU) 2015/340, ATCO.D.095.

Treningsorganisasjonen kan fornye en utløpt godkjenning som sensor til den som gjennomfører oppfriskningstrening i evalueringsteknikk og operativ praksis i tråd med forordning (EU) 2015/340, ATCO.D.095, og består en kompetanseevaluering som sensor.

§ 45. Kontrollant

En kontrollant skal ha godkjenning fra Luftfartstilsynet. For å få slik godkjenning må kontrollanten

- a) inneha autorisasjon
- b) ha praktisert i minst 3 år som sensor for AFISO/FISO og inneha et gyldig sensorkurs
- c) inneha kompetanse om gjeldende operative praksis, herunder arbeidsmetodikk, utstyr og prosedyrer
- d) følge retningslinjer Luftfartstilsynet fastsetter, deriblant delta på nødvendig opplæring og oppfølging

Kapittel 4 - Krav til treningsprogram

A. Generelle krav til treningsprogram

§ 46. *Krav til godkjent treningsprogram*

En treningsorganisasjons eller tjenesteyters treningsprogram for AFIS/FIS og for annet personell med ansvar for ATM-system skal godkjennes av Luftfartstilsynet.

§ 47. *Innhold i treningsprogram*

Treningsprogram for AFIS/FIS og for annet personell med ansvar for ATM-system må være tilstrekkelig omfattende til at den som trener kan tilegne seg nødvendig kunnskap og kompetanse, slik at tjenesten kan utføres på en tilfredsstillende måte, og skal bestå av teori, teoriprøving, praksistrening og en eller flere praktiske prøver.

Treningsprogrammet skal inneholde beskrivelse av aktuelle treningsmetoder, kompetansemål, kompetansekrav og minimum varighet for de enkelte fag og den praktiske treningen.

§ 48. *Forkortet treningsprogram*

Forkortet treningsprogram kan tillates dersom en kandidat innehar tidligere relevant erfaring eller kompetanse og er vurdert egnet for det. Forkortet treningsprogram for AFIS/FIS og annet personell med ansvar for ATM-system skal godkjennes av Luftfartstilsynet.

B. Institusjonell trening for flygeinformasjonstjeneste AFIS/FIS

§ 49. *Krav til treningsprogrammet*

Institusjonell trening for AFIS/FIS kan bestå av grunnleggende opplæring om lufttrafikkjeneste (ATS), trening AFIS eller FIS, og bruk av overvåkingsutstyr i AFIS/FIS (SUR).

§ 50. *Teoretisk institusjonell trening*

Teoripensum for institusjonell trening for AFIS/FIS skal minst tilsvare relevante deler av innholdet i forordning (EU) 2015/340 Kapittel D, Avsnitt 2, om grunnleggende trening i forhold til den type autorisasjon som treningen skal omfatte.

§ 51. *Praktisk institusjonell trening*

Praktisk institusjonell trening og prøving av AFIS eller FIS, skal gjennomføres ved hjelp av egnet syntetisk treningsanordning som er relevant i forhold til den type autorisasjon eller godkjenning som treningen omfatter.

C. Treningsprogram for enhetstrening AFIS/FIS

§ 52. *Krav til treningsprogrammet*

Treningsorganisasjonen skal ha treningsprogram for hver enhet.

§ 53. *Minimumskrav*

Treningsperiodens varighet for trening som skal føre frem til enhets- eller sektorautorisasjon skal være

- a) minimum en måned og minst 100 timer praksistrening (OJT) sammen med godkjent praksisinstruktør (OJTI)
- b) for førstegangs autorisasjon minimum tre måneder og minst 300 timer praksistrening (OJT) sammen med godkjent praksisinstruktør (OJTI)

§ 54. *Praksistrening*

Praksistrening skal gjennomføres i enhetens tårnkabin, fjernstyrt tårnmodul eller operativ posisjon, og suppleres med egnet syntetisk treningsanordning som relevant i forhold til autorisasjonen treningen omfatter.

§ 55. *Syntetisk treningsanordning*

Trening i unormale situasjoner og nødsituasjoner skal foregå i egnet syntetisk treningsanordning.

Enheter med multiple operasjoner skal benytte syntetisk treningsanordning som supplement til praksistrening i operativ posisjon eller sektor. Treningen skal sikre at kandidaten innehar kompetanse og kapasitet for å håndtere flere samtidige posisjoner på en sikker, velordnet og effektiv måte.

Bruk av syntetisk treningsanordning for å erstatte praksistrening i operativ posisjon eller sektor krever særskilt godkjenning fra Luftfartstilsynet.

§ 56. *Krav til studiebesøk*

Treningsprogrammet skal omfatte studiebesøk ved den flyplassen treningen gjelder for, og i tillegg overliggende enheter for å sikre kompetanse om flyplassmiljøet og de forskjellige interessentene.

D. Treningsprogram for annet personell i lufttrafikkjenesten med ansvar for ATM-system

§ 57. *Krav til treningsprogram for annet personell i lufttrafikkjenesten med ansvar for ATM-system*

Tjenesteyter skal ha et treningsprogram som beskriver kravene til kompetanse for personell med ansvar for ATM-system.

Teoripensum skal være dekkende for den tjenesten som skal utføres.

Treningens varighet skal være minimum 2 måneder og 100 timer praksistrening (OJT).

E. Treningsprogram for HF-personell

§ 58. *Krav til treningsprogrammet for HF-personell*

Organisasjonen skal ha et treningsprogram som beskriver kravene til kompetanse for personell som yter HF-tjeneste.

Treningsprogrammet skal inneholde teoretisk opplæring i radiotelefoniprosedyrer, teknisk opplæring i betjening av radioutstyret og operativ trening i radiobruk. Innholdet skal være i henhold til

- nasjonale bestemmelser om radiotelefon
- regionale bestemmelser i ICAO Regional Supplementary Procedures (Doc 7030) for NAT, femte utgave 2008
- Chicago-konvensjonen Vedlegg 10, Aeronautical Telecommunications Volume II Communication Procedures including those with PANS status, sjuende utgave, 2016
- Chicago-konvensjonen Vedlegg 10, Volume III Communication Systems, andre utgave 2007, om SELCAL og HF

Opplæring i luftromsorganisering og tjenesteyting med flygekontroll- og flygeinformasjonstjeneste skal inngå i treningsprogrammet for en helhetlig forståelse av arbeidsområdet for HF-personell.

Treningsprogrammet skal omfatte studiebesøk ved lufttrafikkjenesteenheten der det skal ytes HF-tjeneste for å oppnå en helhetlig forståelse av tjenestene som ytes der.

Treningens varighet skal være minimum 2 måneder og 100 timer praksistrening (OJT).

F. Treningsprogram for instruktører og sensorer

§ 59. *Krav til treningsprogrammet for instruktører og sensorer*

Treningsprogram for instruktører og sensorer skal samsvare med kravene i forordning (EU) 2015/340 Part ATCO, Kapittel D, Avsnitt 5.

G. Vedlikeholdstreningsprogram for operativt personell hos tjenesteytere

§ 60. *Generelle krav til vedlikeholdstreningsprogram for operativt personell hos tjenesteytere*

En tjenesteyter skal ha et vedlikeholdstreningsprogram for operativt personell som skal beskrive

- a) årlig vedlikehold av teoretiske kunnskaper og praktiske ferdigheter, samt en prosess for vurdering av disse
- b) emner, mål og treningsmetode
- c) minimum varighet og frekvens for treningen
- d) håndtering av tilfeller med midlertidig uskikkethet, som er objektiv, transparent og ikke-diskriminerende
- e) trening i forbindelse med fravær

§ 61. *Vedlikeholdstreningsprogram for AFIS/FIS*

En tjenesteyter skal ha et særskilt vedlikeholdstreningsprogram for AFIS/FIS, som skal beskrive årlig trening og evaluering.

Treningsprogrammet skal inneholde

- a) standard arbeidsmetodikk og prosedyrer med bruk av fraseologi og kommunikasjon
- b) normale situasjoner og nødsituasjoner med bruk av standard fraseologi og effektiv kommunikasjon, inkludert bortfall av overvåkingsutstyr
- c) Human Factors-trening som beskrevet i tjenesteyters styringssystem

H. Praktisk og teoretisk prøving for operativt personell

§ 62. *Generelle krav til teoriprøver for operativt personell*

Organisasjonen skal sørge for at teoriprøver som avholdes under utdanningen av operativt personell skal dekke relevante deler av organisasjonens styringssystem, tekniske systemer, operative systemer, prosedyrer og andre bestemmelser av betydning for tjenesteutøvelsen.

Organisasjonen skal sørge for at alle spørsmål til bruk i teoriprøver skal oppbevares på en slik måte at de ikke gjøres kjent for kandidat før prøven avlegges.

For at teoriprøver skal anses bestått skal minst 75 % av prøven være korrekt besvart.

§ 63. *Praktisk prøving for AFISO og FISO*

Treningsorganisasjoner og tjenesteytere skal sørge for at praktiske prøver som avholdes under utdanningen av AFISO og FISO skal gjennomføres slik at det kan fastslås om kandidaten er kompetent til å betjene utstyr og kan arbeide i samsvar med regelverket og etablerte prosedyrer.

Praktisk autorisasjonsprøve skal normalt gjennomføres i operativ posisjon. I følgende tilfeller kan det likevel benyttes simulator når dette er godkjent av Luftfartstilsynet:

- a) dersom enheten der førstegangs autorisasjon foregår ikke har tilstrekkelig trafikkgrunnlag til å fastslå om kandidaten kan arbeide i samsvar med regelverket og etablerte prosedyrer
- b) dersom det ved en enhet eller sektor skal etableres en ny tjenesteform
- c) ved nyetablering av en enhet

For prøver på enhet med multiple operasjoner skal prøven gjennomføres etter de vilkår som Luftfartstilsynet setter, deriblant at det skal kunne benyttes simulator.

§ 64. *Praktisk prøving for HF-personell og annet personell i lufttrafikkjenesten med ansvar for ATM-system*

Personell som skal benyttes for å gjennomføre praktiske prøver for HF-personell og annet personell i lufttrafikkjenesten med ansvar for ATM-system skal være kvalifisert og godkjent av organisasjonen.

Ved praktiske prøver skal kandidatens kunnskap og ferdigheter vurderes mot fastsatte nivåer for bestått. Kandidaten skal demonstrere tilstrekkelig kompetanse for ivaretagelse av tjenesten vedkommende evalueres i.

§ 65. *Habilitet*

Personell som vurderer teoretiske og praktiske prøver skal tilfredsstille forvaltningslovens krav til habilitet, så langt de passer.

Kapittel 5 - Krav til førstegangs autorisasjon (FISO/AFISO)

§ 66. Om AFIS/FIS autorisasjon

AFIS/FIS-kandidater som skal gjennomgå førstegangs autorisasjon må ha fullført og bestått institusjonell trening og lokal enhetstrening.

Førstegangs autorisasjon skal gjennomføres slik at kandidaten blir testet på nødvendig kunnskap og kompetanse som kreves for å kvalifiseres som AFISO/FISO. Luftfartstilsynet kan kjenne ugyldig en førstegangs autorisasjon som ikke er gjennomført i henhold til disse kravene.

Luftfartstilsynet kan fastsette retningslinjer for hvordan førstegangs autorisasjon skal gjennomføres.

Etter bestått førstegangs autorisasjon kan tjenesteyter utstede sektor- eller enhetsautorisasjon for AFISO/FISO.

§ 67. Krav til enheter som skal gjennomføre førstegangs autorisasjon

Enheter som benyttes til førstegangs autorisasjon må ha tilstrekkelig trafikk og kompleksitet til å gi en effektiv trening under treningsforløpet slik at kandidatens kompetanse kan vurderes.

Ved manglende trafikk og kompleksitet kan treningen suppleres med bruk av egnet simulator som beskrives i treningsprogrammet.

Enheter uten tilstrekkelig trafikk eller kompleksitet, og som ikke har tilgjengelig simulator, skal ikke benyttes i forbindelse med førstegangs autorisasjon.

§ 68. Autorisasjon

Luftfartstilsynet utsteder autorisasjon for AFIS eller FIS på grunnlag av bestått autorisasjonsprøve som er bekreftet av kontrollant.

§ 69. Utøving av tjeneste på grunnlag av midlertidig bevis på bestått førstegangs autorisasjon

En kandidat kan få en midlertidig autorisasjon fra Luftfartstilsynet på grunnlag av bestått autorisasjonsprøve og kopi av signert oppmeldingsskjema til førstegangs autorisasjon inntil Luftfartstilsynet har utstedt autorisasjonen, dersom tjenesteyter har utstedt enhets- eller sektorautorisasjon.

En midlertidig autorisasjon gir rett til å utføre flygeinformasjonstjeneste, AFIS eller FIS, i inntil to måneder etter gjennomført autorisasjonsprøve.

Kapittel 6. Helsemessig skikkethet

§ 70. Medisinske undersøkelser

Før legeattest kan utstedes skal søker gjennomgå nødvendige medisinske undersøkelser for å avklare om vedkommende oppfyller medisinske krav som angitt i forskrift 28. november 2015 nr. 1365 om sertifisering av besetningsmedlemmer, forordning (EU) nr. 1178/2011, Vedlegg IV, kapittel B avsnitt 2.

Medisinske undersøkelser skal gjennomføres hos flymedisinsk senter eller flylege godkjent av Luftfartstilsynet etter forskrift 28. november 2015 nr. 1365 om sertifisering av besetningsmedlemmer eller forskrift 17. juni 2016 nr. 710 om utdanning og sertifisering av flygeledere.

Ved behov kan Luftfartstilsynet kreve at søker til legeattest gjennomgår ytterligere medisinske undersøkelser.

§ 71. Søknad om og utstedelse av legeattest – fornyelse og forlengelse

Før medisinske undersøkelser gjennomføres skal den som søker om legeattest gi en erklæring med opplysninger om fullstendig sykehistorie og kjente medisinske tilstander. Søker skal også opplyse om tidligere undersøkelser som har vært grunnlag for utstedelse av legeattest, om søker tidligere har hatt legeattest, og om tidligere tilbakekall av legeattest. Erklæringen skal gis på skjema fastsatt av Luftfartstilsynet og undertegnes. Søker skal fremvise legitimasjon.

Legeattest kan utstedes av godkjent flymedisinsk senter, godkjent flylege eller av Luftfartstilsynet. Legeattest skal kun utstedes, forlenges eller fornyes når nødvendige undersøkelser er gjennomført og søker oppfyller helsekravene som følger av denne forskriften.

Ved forlengelse eller fornyelse av legeattest gjelder kravene i forordning (EU) 2015/340, ATCO.MED.A.045, tilsvarende så langt de passer.

Ved utstedelse av legeattest skal flylegen oversende grunnlagsdokumenter og kopi av legeattesten til Luftfartstilsynet.

Dersom flylegen blir kjent med at søkeren har gitt uriktige eller mangelfulle opplysninger, skal flylegen melde dette til Luftfartstilsynet.

§ 72. *Legeattestens gyldighet*

Legeattesten utstedes med gyldighetstid på

- a) 60 måneder for personer under 40 år, likevel slik at legeattest som er utstedt før sertifikatinnehaveren er fylt 40 år, ikke lenger er gyldig når sertifikatinnehaveren er fylt 42 år
- b) 24 måneder for personer mellom 40 og 50 år, likevel slik at legeattest som er utstedt før sertifikatinnehaveren er fylt 50 år, ikke lenger er gyldig når sertifikatinnehaveren er fylt 51 år, og
- c) 12 måneder for personer over 50 år

§ 73. *Svangerskap*

Svangerskap som dokumenteres å forløpe normalt ved regelmessige svangerskapskontroller medfører ikke medisinsk uskikkethet.

§ 74. *Hørsel*

Søker om legeattest skal oppfylle krav til hørsel tilsvarende som legeattest klasse 2 med instrumentrettighet (IR), i henhold til forordning (EU) nr. 1178/2011, MED.B.080 (a)(1), som gjennomført i forskrift 28. november 2015 nr. 1365 om sertifisering av besetningsmedlemmer.

§ 75. *Fargesans*

Søker om legeattest skal ha normalt fargesyn. Normalt fargesyn foreligger når søker ved gjennomføring av Ishihara test (24 fargetavler) identifiserer de 15 første fargetavlene uten feil.

Søker som ikke består Ishihara test, kan godkjennes når vedkommende er fargesikker. Dette kan dokumenteres med test med fargelanterne, anomaloskop eller Colour Assessment and Diagnosis test (CAD).

§ 76. *Utstedelse av legeattest med begrensninger*

Dersom søker ikke fullt ut oppfyller kravene til en legeattest, men det flymedisinske senteret eller flylegen finner det sannsynlig at det ikke vil sette flysikkerheten i fare, skal det flymedisinske senteret eller flylegen vurdere om søkeren er i stand til å utføre sine plikter på en sikker måte med en eller flere begrensninger påtegnet i legeattesten.

Legeattest for AFISO, FISO og HF-personell kan utstedes med følgende begrensninger:

- a) TML (restriction of the period of validity)
- b) VDL (correction for defective distant vision)
- c) VML (correction for defective distant, intermediate and near vision)
- d) VNL (correction for defective near vision)
- e) CCL (correction by means of contact lenses only)
- f) HAL (valid only when hearing aids are worn)
- g) APL (valid only with approved prosthesis)
- h) SSL (special restriction as specified)
- i) SIC (specific regular medical examinations)
- j) RXO (specialist ophthalmological examinations)

Det flymedisinske senteret eller flylegen kan forlenge eller fornye en legeattest med samme begrensning.

§ 77. *Plikter ved redusert medisinsk skikkethet*

Innehaver av autorisasjon og HF-personell skal ikke utføre tjeneste når det er inntrådt forandringer ved helsen som vedkommende bør forstå at medfører at de medisinske krav ikke lenger er oppfylt eller gjør vedkommende uskikket til å utføre tjenesten med nødvendig sikkerhet. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til

- a) bruk av medisinske preparater som kan forventes å påvirke sikker utøvelse av tjenesten

- b) gjennomgått medisinsk, kirurgisk eller annen behandling som kan forventes å påvirke flysikkerheten

Innehaver av autorisasjon og HF-personell skal søke veiledning hos flylege når vedkommende har

- a) gjennomgått en kirurgisk eller invasiv prosedyre
- b) påbegynt regelmessig bruk av et legemiddel
- c) vært utsatt for vesentlig personskade eller sykdom
- d) blitt henvist til sykehus eller klinikk
- e) blitt gravid, eller
- f) for første gang har behov for å bruke synskorrigerende linser

AFISO eller FISO og HF-personell skal melde fra til nærmeste overordnede når vedkommende anser seg uskikket til å utføre tjenesten med nødvendig sikkerhet.

§ 78. Undersøkelser i gyldighetsperioden

Ved melding som nevnt i § 77 tredje ledd, eller når det oppstår tvil om AFISO eller FISO og HF-personell oppfyller de medisinske kravene, og hvor tilfellet ikke anses å være av forbigående art, skal vedkommende gjennomgå flymedisinsk vurdering hos flylege eller flymedisinsk senter før privilegiene som følger av autorisasjonen eller kompetansebeviset kan utøves.

Luftfartstilsynet kan kreve at vedkommende gjennomfører kontrollundersøkelse eller tilleggsundersøkelser når dette anses nødvendig for å avklare om vedkommende oppfyller medisinske krav.

Kapittel 7. Varslingsplikt og bestemmelser om tilbakekall

§ 79. Varslingsplikt for tjenesteyter

Tjenesteyter som blir kjent med at en innehaver av autorisasjon ikke lenger fyller de medisinske kravene eller vilkårene for å gjøre den tjeneste autorisasjonen gjelder skal varsle Luftfartstilsynet i henhold til egen prosedyre om midlertidig uskikkethet.

Dette gjelder også dersom tjenesteyter blir kjent med at innehaver av en autorisasjon har overtrådt lovbestemmelser som nevnt i § 81 første ledd.

§ 80. Begrensning og tilbakekall av godkjenning for institusjonell trening eller enhets- eller sektortrening

Når en treningsorganisasjon som gjennomfører institusjonell trening eller enhets- eller sektortrening ikke lenger fyller vilkårene for godkjenning, kan Luftfartstilsynet begrense eller tilbakekalle godkjenningen for treningsorganisasjonen.

§ 81. Tilbakekall av Luftfartstilsynets autorisasjon

Luftfartstilsynet kan tilbakekalle en autorisasjon for en bestemt tid eller inntil videre dersom innehaveren i eller utenfor tjeneste gjør seg skyldig i lovbrudd av betydning for autorisasjonen eller om vedkommende ellers ikke fyller vilkårene for å gjøre den tjeneste autorisasjonen gjelder

Autorisasjonen skal tilbakekalles for minst ett år dersom innehaveren blir ilagt straff for å ha gjort eller forsøkt å gjøre tjeneste påvirket av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel. Det samme gjelder ved overtredelse av forhold som beskrevet i luftfartsloven § 6-12 tredje ledd. Er innehaver tidligere i de siste fem år ilagt straff for en av de nevnte overtredelser skal autorisasjonen tilbakekalles for alltid.

Dersom Luftfartstilsynet finner grunn til å anta at det foreligger et forhold som kan begrunne tilbakekalling kan Luftfartstilsynet straks sette autorisasjonen ut av kraft inntil spørsmålet om tilbakekalling er avgjort.

Når en autorisasjon er tilbakekalt eller midlertidig satt ut av kraft skal autorisasjonsbeviset innleveres til Luftfartstilsynet.

Luftfartstilsynet skal underrette tjenesteyter om vedtak som er fattet etter denne bestemmelse.

Blir et vedtak om tilbakekalling av autorisasjon, eller om å sette autorisasjonen ut av kraft, påklaget, kan klagemyndigheten beslutte at vedtaket skal gis oppsettende virkning.

§ 82. *Tilbakekall av legeattest*

Luftfartstilsynet kan tilbakekalle legeattest for en bestemt tid, inntil videre eller for resten av gyldighetstiden, dersom innehaveren ikke fyller vilkårene for å inneha legeattest..

§ 83. *Tilbakekall av kontrollantgodkjenning*

Luftfartstilsynet kan tilbakekalle godkjenning for kontrollant dersom innehaveren ikke fyller vilkårene fastsatt i denne forskriften.

§ 84. *Klage*

Enkeltvedtak fattet av Luftfartstilsynet med hjemmel i denne forskrift kan påklages til Samferdselsdepartementet.

Enkeltvedtak om legeattester kan påklages til Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten.

§ 85. *Dispensasjon*

Luftfartstilsynet kan dispensere fra bestemmelsene i forskriften dersom det foreligger særlige grunner og hensynene bak bestemmelsen ikke blir vesentlig tilsidesatt. Dette gjelder ikke medisinske krav.

Kapittel 8. Ikraftsetting, overgangsbestemmelser og endringer i andre forskrifter

§ 86. *Ikrafttredelse og opphevelse av andre forskrifter*

Forskriften trer i kraft <xx.xx.2026>. Fra samme tidspunkt oppheves

- a) forskrift 25. oktober 2003 nr. 1302 om utdanningsorganisasjoner for flygeinformasjonstjenestepersonell (BSL C 3-2)
- b) forskrift 19. desember 2008 nr. 1574 om autorisasjon mv. for utøvelse av lokal flygeinformasjonstjeneste, AFIS og HFIS (BSL C 3-3)
- c) forskrift 18. juni 2002 nr. 701 om medisinske krav for AFIS- og HFIS-fullmektig/operatør (BSL G 2-5)
- d) forskrift 11. november 2003 nr. 1345 om etablering, organisering og drift av lufttrafikkjeneste (BSL G 2-1)

§ 87. *Endringer i andre forskrifter*

I forskrift 10. desember 2003 nr. 1745 om kontrollantvirksomheten i norsk sivil luftfart (kontrollantforskriften) BSL C 1-5 gjøres følgende endringer:

- a) § 1 skal lyde:
Formålet med denne forskriften er å sette krav til kontrollantvirksomheten i norsk sivil luftfart for å sikre kvalitet med hensyn til flysikkerhet, flyfaglig kompetanse og forvaltningsmessig likebehandling.

- b) § 4 første ledd bokstav c fjernes

- c) § 9 andre ledd bokstav c fjernes

I forskrift 16. juni 2023 nr. 1029 om krav til lufttrafikkjenester og ytere av lufttrafikkstyrings- og flysikringstjenester (ATM/ANS) m.m. (BSL G 1-3) gjøres følgende endring:

Ny § 4-13 skal lyde:

De krav til ytere av lufttrafikkjenester som følger av forskrift (...) om krav til kompetanse for personer som skal utøve flygeinformasjonstjeneste, HF-tjeneste og datahandling i ATM-systemer, og krav til tilhørende virksomheter (AFIS-forskriften) gjelder særskilt i tillegg til de krav som følger av denne forskriften.

§ 88. *Treningsorganisasjoner - erklæring av samsvar*

Treningsorganisasjoner for institusjonell trening og enhetstrening skal innen <xx.xx.2026> oppfylle de krav som følger av denne forskrift. Organisasjonene skal dokumentere dette i form av en samsvarserklæring til Luftfartstilsynet.

§ 89. Overgangsbestemmelse - personell uten autorisasjon fra Luftfartstilsynet

Personell som er autorisert i henhold til forskrift 12. august 1986 nr. 4639 for oppnåelse og opprettholdelse av autorisasjon for utøvelse av lokal flygeinformasjonstjeneste (AFIS) og forskrift 30. juni 1994 nr. 707 for oppnåelse og opprettholdelse av autorisasjon for utøvelse av lokal flygeinformasjonstjeneste (HFIS) ved innretning på norsk kontinentalsokkel, beholder sine autorisasjoner uten at prøver for autorisasjonen må avholdes.

§ 90. Overgangsbestemmelse språkrettighet

For AFISO som ved forskriftens ikrafttredelsestidspunkt har språkrettighet nivå 6 i henhold til forordning (EU) 2015/340, ATCO.B.035(a)(3)(i), får språkferdigheten en gyldighet på ni år regnet fra ikrafttredelsestidspunktet.

§ 91. Overgangsbestemmelser for legeattest og godkjenning som flylege

Legeattester utstedt etter bestemmelsene i forskrift 18. juni 2002 nr. 701 om medisinske krav for AFIS- og HFIS-fullmektig/operatør (BSL G 2-5) er gyldige inntil utløpsdato. Ved forlengelse eller fornyelse av legeattest skal søker oppfylle krav i denne forskrift.

Flylegegodkjenning for utstedelse av legeattest for AFISO/FISO, som er utstedt før ikrafttredelse av denne forskrift, vil være gyldig til utløpsdato.

Søknad om fornyet godkjenning som flylege behandles etter bestemmelser i forordning (EU) nr. 1178/2011, som gjennomført i forskrift 28. november 2015 nr. 1365 om sertifisering av besetningsmedlemmer (BSL C 1-1), eller etter bestemmelser i forordning (EU) 2015/340.